

ДО

Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

51 – ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. No	51-554 - 01 - 46	
Дата	26 / 03	2025 г.

59

14

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България внасяме
Законопроект за изменение на Закона за висшето образование.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване.

Вносител:

АНДРЕЙ ИВАНОВ ЧОРБАНОВ

Летя Жужидарова Димитрова

Александър Викторов Рашев

Драгомир Стефанов Превов

Светислав Варабданов

Тошко Илуданов

Павела Милова

Александър Вълчев

Ивайло Костадинов

Цветан Дроздов

Християн Илиев & Иванова

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

(Обн., ДВ, бр. 112 от 27.12.1995 г., изм., бр. 28 от 2.04.1996 г., бр. 56 от 15.07.1997 г., попр., бр. 57 от 18.07.1997 г., изм., бр. 58 от 22.07.1997 г., изм. и доп., бр. 60 от 2.07.1999 г., в сила от 2.07.1999 г., попр., бр. 66 от 23.07.1999 г., изм., бр. 111 от 21.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм. и доп., бр. 113 от 28.12.1999 г., бр. 54 от 4.07.2000 г., в сила от 4.07.2000 г., изм., бр. 22 от 9.03.2001 г., бр. 40 от 19.04.2002 г., в сила от 19.04.2002 г., изм. и доп., бр. 53 от 28.05.2002 г., в сила от 28.05.2002 г., бр. 48 от 4.06.2004 г., в сила от 4.06.2004 г., доп., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 77 от 27.09.2005 г., в сила от 27.09.2005 г., бр. 83 от 18.10.2005 г., в сила от 18.10.2005 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., изм. и доп., бр. 30 от 11.04.2006 г., изм., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм. и доп., бр. 62 от 1.08.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г., изм., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 13 от 8.02.2008 г., в сила от 8.02.2008 г., изм., бр. 43 от 29.04.2008 г., доп., бр. 69 от 5.08.2008 г., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 1.01.2010 г., изм., бр. 38 от 21.05.2010 г., изм. и доп., бр. 50 от 2.07.2010 г., изм., бр. 56 от 23.07.2010 г., в сила от учебната 2010/2011 г., изм. и доп., бр. 63 от 13.08.2010 г., в сила от 13.08.2010 г., бр. 101 от 28.12.2010 г., бр. 61 от 9.08.2011 г., бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 60 от 7.08.2012 г., в сила от 7.08.2012 г., доп., бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 63 от 16.07.2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г., доп., бр. 101 от 22.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 54 от 1.07.2014 г., в сила от 1.07.2014 г., изм., бр. 66 от 8.08.2014 г., в сила от 8.08.2014 г., бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., бр. 56 от 24.07.2015 г., в сила от 24.07.2015 г., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г., изм. и доп., бр. 17 от 1.03.2016 г., в сила от 1.03.2016 г., бр. 98 от 9.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., изм., бр. 17 от 23.02.2018 г., изм. и доп., бр. 30 от 3.04.2018 г., в сила от 4.05.2018 г., доп., бр. 86 от 18.10.2018 г., в сила от 18.01.2019 г., изм. и доп., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г., бр. 17 от 25.02.2020 г., бр. 18 от 4.03.2022 г., в сила от учебната 2022 – 2023 г., бр. 56 от 19.07.2022 г., бр. 102 от

23.12.2022 г., доп., бр. 108 от 30.12.2023 г., в сила от 1.01.2024 г., бр. 23 от 19.03.2024 г.,
изм. и доп., бр. 25 от 22.03.2024 г., изм., бр. 27 от 29.03.2024 г., изм. и доп., бр. 39 от
1.05.2024 г.

Параграф единствен. В чл. 18, ал. 1, т. 4 се изменя така:

„4. по предложение на Министерския съвет за висше училище, което трайно
не осъществява образователен процес.“

Законът е приет от 51-то Народно събрание на 2025 г. и е
подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

Наталия Киселова

ВНОСИТЕЛИ:

АНДРЕЙ ИВАНОВ ЧОРБАНОВ

Гетя Божидарова Ринелтова

Александър Викторев Рашев

Бряномир Стоянов Протев

Ваняна В. Бабабанов

Ренко Илчев

Павела Милова

Александър Вичев

Ивайло Костadinov

Иван Ивков Превов

Христина Илиева Иванова

МОТИВИ

към Законопроекта на Закон за изменение на Закон за висшето образование

Висшето образование има основната функция да осигурява качествено обучение и подготовка на кадри за различни професионални области. Когато висшето училище трайно не осъществява образователен процес, то не изпълнява основната си функция и не оправдава своето съществуване. Това води до неефективност и несъответствие с основните цели на образователната система. Поддържането на висше училище, което не осъществява образователен процес, води до влошаване на репутацията на всички висши училища, неизпълнение на основните цели на висшето образование – достъп и качество, ненужно и неефективно разходване на публични и частни ресурси. Финансовите средства, които се инвестират в такова училище, могат да бъдат насочени към съществуващи или нови образователни институции, които действително осигуряват достъп и качество на висше образование.

Една от целите в приетата Стратегия за развитие за висшето образование в Република България за периода 2021 – 2030 година е именно подобряване на структурата и ефикасността на висшето образование (цел 10). Когато висше училище спре да осъществява образователен процес за дълъг период от време (трайно), то може да доведе до сериозни негативни последици за качеството на образованието в страната. Чрез приемането на предложените промени в закона, се цели да се запази и повиши качеството на висшето образование. Закритото училище ще освободи ресурси, които могат да бъдат използвани за укрепване на други висши училища и научни организации, които активно и ефективно допринасят за развитие на образованието и научната дейност.

Въз основа на принципите на ефективност и целесъобразност, е необходимо да се премахнат институции, които не изпълняват своята роля в системата на висшето образование. Това е в съответствие със заложените цели за реформиране и оптимизация на висшето образование в България в Стратегията за висшето образование в Република България за периода 2021 – 2030 година, които трябва да се основават на принципите на оптимално използване на ресурсите и подобряване на качеството на обучението. Висшите училища, които не осъществяват образователен процес, оставят студентите в тях без достъп до необходимото образование. Прекратяването на дейността на такива

институции ще гарантира, че студентите ще бъдат насочени към институции, които предлагат качествено образование. По този начин държавата ще осигури защита на интересите и правата на студентите.

Висшите училища трябва да поддържат високи стандарти на обучение, образование и научни изследвания. Закриването на висше училища, които не осъществяват образователен процес, е стъпка към опазване на репутацията на българското висше образование, което ще спомогне за привличане на повече студенти и за по-добро позициониране на страната ни.

Предложеният законопроект за изменение на Закона за висшето образование, е акт на правова и социална отговорност, с оглед обществените очаквания за повишаване на качеството на висшето образование. Закриването на неработещи висши училища е мярка за опазването на репутацията на българското висше образование в национален и в международен план.

ВНОСИТЕЛИ:

АНДРЕЙ ИВАНОВ ЧОРБАТОВ

Яна Жужурова Димитрова

Александер Витеров Рашев

Трагомир Стоянов Прев

Ванислав Балабанов

Роско Стоянов

Павела Китова

Александар Велчев

Иванко Костадинов

Цветан Ивков Прев

Христина Цветанова

Предварителна оценка на въздействието
на Закон за изменение на Закона за висшето образование

I. Основания за законодателната инициатива

Законодателната инициатива за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ЗИД на ЗВО) е мотивирана от необходимостта да се осигури по-висока ефективност и качество на висшето образование в България. Проблемите с неактивни или недостатъчно ефективни висши училища, както и тенденцията за недостатъчно адаптиране на висшите училища към нуждите на съвременния пазар на труда и социални изисквания, налагат преразглеждане на текущата нормативна уредба. Модернизацията на образователната система изисква въвеждането на нови правила, които да способстват за отговорността и ефективността на институциите от системата на висшето образование.

Основните мотиви включват:

- **Неизпълнение на основна функция от висше училище** (неосъществяване на образователен процес за продължителен период от време), което води до влошаване на репутацията на цялата система на висше образование, липса на ефективност и конкурентоспособност).
- **Неосъществяването на образователен процес от висше училище** представлява неизпълнение на основните цели на всяка система на висше образование – достъп и качество. Това от своя страна води до прекъсване на връзката между висшите училища и нуждите на пазара на труда.

II. Заинтересовани страни

Заинтересованите страни включват:

1. **Висши училища**, които не осъществяват трайно образователен процес.
2. **Студенти и академичен състав** във висши училища, които не осъществяват трайно образователен процес.
3. **Пазарът на труда и работодатели** – които ще имат интерес от качествено образовани кадри, които отговарят на нуждите на икономиката.

III. Анализ на разходи и ползи

Разходи:

- **Преходни разходи за студентите** – някои студенти може да бъдат принудени да се преместят в други висши училища, което би могло да доведе до допълнителни разходи за тях.

- **Риск от социална несигурност** – закриването на висши училища може да породи социални напрежения сред академичния състав/персонала на висшите училища и местните общности, в които те са разположени.

Ползи:

- **Опазване и повишаване на репутацията българското висше образование.**

- **Опазване и повишаване на качеството на висше образование** – с фокус върху висшите училища, които успешно изпълняват своята образователна и научна дейност.

- **По-добра интеграция с пазара на труда** – по-добро адаптиране на висшето образование към нуждите на икономиката и обществото.

- **Подобрено управление на висшето образование** – по-ефективно управление и мониторинг на висшите училища.

IV. Административна тежест и структурни промени

Административна тежест:

Приемането на законопроекта не е свързано с административни промени или допълнителни административни тежести.

Промяната ще наложи прехвърляне на студенти от закрити висши училища в други активно функциониращи висши училища.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът може да наложи промени в действащата подзаконовата нормативна уредба, като:

- Критерии и процедура за контрол на висшите училища по отношение на осъществявания от тях образователен процес.

- Критерии и процедури за оценка на ефективността на висшите училища.

- Промени в процеса на акредитация на висшите училища, които да включват изисквания за осъществяване на ефективен образователен процес и др.

VI. Равно третиране и демографско развитие

Равно третиране:

- Промените в закона ще гарантират равно третиране на всички висши училища, като се прилагат обективни критерии за оценка на техните резултати.
- Студентите няма да бъдат дискриминирани въз основа на местоположението на тяхното висше училище или на други фактори, които не са свързани с качеството на образованието.

Демографско развитие:

Законопроектът съответства на принципа на равенство и равно третиране, евентуалния ефект върху демографското развитие би могъл да е само положителен.

ВНОСИТЕЛИ:

АНДРЕЙ ИВАНОВ ЧОРБАНОВ
Леля Божидарова Димитрова
Александър Викторов Рашев
Драгомир Георгиев Прев
Ванислава Бакабанова
Тошко Георгиев
Павела Николова
Александър Мичев
Ивайло Костадиков
Цветан Иванов Прев
Христина Илиева Иванова